

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XI ❖ БРОЈ 232. ❖ 10. МАЈ 1983.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

4. V 1980 — 4. V 1983.

Тако је Тито говорио

★ НИЈЕДАН КОМУНИСТА нема већа права од било ког другог грађанина, али треба да има већу одговорност и дужност. Јер, комуниста је војник револуције. Ја зато и хоћу да наши Савез комуниста буде такав да ће гови чланови имају иста права као и сви други грађани али много веће дужности и обавезе. По томе се ми комунисти и разликујемо од других.

*

★ МИ МОРАМО јасно и отворено истаћи једну ствар. Тамо гдје је однос снага такав да радници не могу сами да се изборе за своја самоуправна права и за истински развој самоуправљања, дужност је комуниста, односно Савеза комуниста Југославије, да свим политичким и идејним средствима помогну њихову активност и борбу за самоуправљање.

*

★ МОРАМ ДА ВАМ КАЖЕМ да се ја не слажем с регионалним комунистичким оријентацијама. Сви ми комунисти морамо, без обзира гдје се ко налази и шта ради, обавезни смо да будемо јединствени, да чувамо нашу заједницу каква она је, сте.

*

★ ЧЛАНОВИ СК морају бити дисциплиновани, морају — полазећи од себе — градити етику новог самоуправног социјалистичког поретка који стварамо, а не допуштати да их запљускују малограђанско-потрошачка психологија и трка за динаром која је многе људе упропастила.

*

★ ЗА ЈЕДНУ РЕВОЛУЦИОНАРНУ ПАРТИЈУ каква је наша није пресудан број чланова него њен идејно-политички карактер, способност да као водећа снага друштва мобилише и усмјерава радне људи у борби за социјализам. Комуниста је био и остаје свјесни војник револуције, спреман да пружи све од себе за остваривање њених идеала и циљева. Зато су очи народа стално упрте у комунисте, у оно што они предузимају и чине.

*

★ МОРАМО СЕ ОДЛУЧИТИ супротставити тенденцијама да се демократизам у Савезу комуниста сведе на дискусије без завршица, на права без одговорности и на форумско-демократску процедуру. У истој мјери, треба се супротставити сваком покушају да се демократски централизам претвори у бирократски централизам, у наметане ставова без претходних демократских расправа у организацијама и форумима, у владавини уских група над чланством. Поново истичемо закључак Друге конференције СКЈ да принцип демократског централизма не важи само за односе у оквиру републичких и покрајинских Савеза комуниста, већ да је то принцип који важи од основних организација до Председништва СКЈ.

*

★ КАДА ГОВОРИМО о национализму не би требало да нас то сувише једнострано заведе па да стално тражимо некакве вјештице. Ми морамо да знамо шта значи та њихова тобожња борба за национална права и националну равноправност. Ако је већ ријеч о националним правима, онда ја тврдим да нико у свијету није то тако добро ријешио као што смо то ми учинили. Питања националних права досљедно се рјешавају и најновијим уставним амандманима у свим нашим републикама. Само,

као што сам већ рекао, томе морамо увијек прилазити с класних позиција. Свако у својој средини мора наћи не само оне који због неразумијевања прихватају националистичке пароле, него, прије свега, правог класног противника. Морамо да знамо ко је он и по њему ударити тако да буде апсолутно нешкодљив за здрав развитак наше социјалистичке заједнице.

*

★ НЕ СМИЈЕМО ЗАБОРАВИТИ да има подривања братства и јединства и унутар наше земље. Ја мислим да је то појачано у последње вријеме. Разумије се, такви покушаји не долазе из редова радника, од наших радних људи који добро знају да само јединствени могу ићи напријед и стварати услове за све бољи живот. Они долазе од оних који желе слабење наше заједнице, кочење и заустављање нашег социјалистичког самоуправног развоја...

САВЈЕТОВАЊЕ У „МОНТЕНЕГРОТУРИСТУ“

Припреме за туристичку сезону обављене успјешно

Са више амбиција и ентузијазма него икада до сада дуж Црногорског приморја обављају се интензивне припреме за што бољи дочек домаћих и страних гостију. Колико се пажње поклања туризму показује и податак да су о припремама за љето расправљали и највиши органи у Републици — њено Председништво, Извршно вијеће, Конференција ССРН,

тара партијских организација „Монтенегротуриста“, одржаном уочи првوماјских празника у Будви, у чијем раду су, учествовали и Доброслав Булафић, председник Централног комитета СК Црне Горе, и Анђелко Ковачевић, члан Председништва ЦКСК.

Како је истакнуто на овом скупу, „Монтенегротурист“ је, након четири године интензивне обнове, успио да врати изгубљене капацитете. Ове сезоне хотели овог колектива нуде 12.200 кревета домаћим и страним гости-ма и преко 30.000 мјеста у собама домаће радности и у аутокамповима.

У уводном излагању директора „Монтенегротуриста“ др Ратко Вукчевић је рекао да су учињени знатни напори на успостављању боље координације између туристичких организација и осталих који учествују у туристичкој понуди. Припреме за сезону су обављене успјешно. Нема више великих градилишта уз обалу, уклоњени су прашина и шут, асфалтиране су улице и тргови, очишћене плаже и паркови. И поред великих напора, ло оцјени Вукчевића, овогодишња сезона биће праћена бројним проблемима, па је велика обавеза основних организација СК да прате извршавање бројних задатака.

Сафет Дивановић, директор агенције „Монтенегроекспрес“, истакао је да су страни туристи заинтересовани за одмор у хотелима „Монтенегротуриста“. Стога ова кућа и биљежи најбољу продају од свих угоститељско-туристичких организација на нашем Јадрану. Она је боља него у истом периоду прошле године за 17%, али, с обзиром да су и капацитети повећати и то за 25%, још увијек није онаква каква се жели.

Најбољу посјету и ове сезоне очекују хотелски комплекси у Вечићима и на Великој плажи код Улциња. У оба ова туристичка насеља извршене су обимне припреме за сезону, а ту су и први гости који потврђују најаве да ће посјета бити добра.

На састанку у Будви било је ријечи и о томе како сузбијати приватни клиринг, односно учинити све да девизе одлазе у друштвену касу. Директор ООУР „Хотели Вечићка плажа“ Тришко Матовић изјавио је да су они отворили мјењачка мјеста у готово сваком пункту у насељу. Да би се задовољиле потребе туриста мјењачнице ће радити у двије смјене.

Доброслав Булафић:

„РАДЕ У ДРУШТВЕНИМ ОБЈЕКТИМА А МИСЛЕ НА СОПСТВЕНИ БИЗНИС“

Учествујући у дискусији на скупу туристичких радника у Будви, ДОБРОСЛАВ БУЛАФИЋ је истакао да у центру пажње запослених морају бити проблеми економске стабилизације. Њима треба да се баве првенствено комунисти, али и самоуправни органи и организације.

— Савез комуниста треба — наставио је он — да размисли појаву из Црногорском приморју да људи раде у друштвеним туристичким објектима, а мисле на сопствени бизнис. Он им је, у ствари, главни извор прихода, па се хвале и пропугирају тај лични бизнис! У друштвеним објектима раде само толико да извршавају минимум обавеза и да им тече радни стаж. Морамо се борити да сви људи своју перспективу и судбину морају везати за судбину организације у друженог рада у којој су запослени и да тамо улажу највеће напоре. Ја мислим да у право из оваквог односа, бриге о сопственом бизнису, треба тражити и разлоге слабе услуге и одбојног понашања према гостима. Ми се у Савезу комуниста морамо борити да се разбије схватање у туризму на Црногорском приморју да се уз мало рада може стицати релативно висок приход, због чега слаби мотивисаност за рад у друштвеним објектима.

С. Г.

Комитет за туризам и све друштвено-политичке организације у приморским општинама.

Ово се, између осталог, чуло на савјетовању секре-

ПУШТАЊЕМ У РАД „ПАЛАСА“, „АВАЛЕ“, И „МОГРЕНА“ ОБОГАЋЕНА ТУРИСТИЧКА ПОНУДА БУДВАНСКЕ РИВИЈЕРЕ

— „ЗА УСПЕШНО ПРИВРЕЂИВАЊЕ У ТУРИЗМУ, ПОРЕД ПРИРОДНИХ РЕСУРСА, ПОТРЕБНИ СУ ЧОВЈЕК, ЊЕГОВ РАД И ДЈЕЛО“, РЕКАО
ЈЕ МИЛУТИН ТАЊЕВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ СР ЦРНЕ ГОРЕ —

— Имам пријатну дужност — рекао је Милутин Тањевић, да пустим у рад овај значајни угоститељско-туристички комплекс, један од оних који су, после катастрофалног земљотреса 1979. године, обновљени уз пуну солидарност не само радних људи и грађана наше социјалистичке заједнице, већ и радних људи широм свијета.

око 124.000 кревета или 12% туристичке понуде Југославије. Око 22.000 кревета у хотелима и осталом основном смјештају чинило је 9% тог смјештаја у Југославији. Остварено је 9,3 милиона ноћења туриста или 11% ноћења у нашој земљи, од чега 2,7 милиона ноћења странаца или 8% иностраног промета у земљи, што је омогућило да се о-

9.500 кревета, а свега 8.000 хотелских кревета било је условно способно за коришћење. Уништени су или тешко оштећени објекти ванпационске потрошње, културно-историјски споменици, саобраћајна и друга инфраструктура.

Досадашња обнова туризма не представља просту репродукцију уништених садржаја, већ квалитетно нове објекте који су много више прилагођени захтјевима савременог туристичког тржишта и остваривању већег дохотка, укључујући и деизни прилив. Посвећена је и већа пажња изградњи допунских садржаја, обогати-вању постојеће понуде и укључивању планинског дијела Републике у туристичке токове.

ПРЕДУСЛОВ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ТУРИЗМА НА БУДВАНСКОЈ РИВИЈЕРИ

Финансирање овог туристичког капацитета обезбијено је дјелимично из средстава солидарности, а дјелимично из удружених средстава, у чему учествују радне организације „Аеро“ из Цела и „Шипад“ из Сарајева, што је само један од више примјера удруживања рада и средстава на начин којим се превазилази аутархично привређивање и доприноси изградњи друштвено-економских и самоуправних односа који се темеље и развијају на јединству југословенског тржишта.

Активирање овог комплекса омогућује да се даље унапређује и још више активира туризам на будванској ривијери у чему „Авала“, као првјенац црногорског туризма, има своје почасно мјесто. Те могућности биће још веће када се заврши и пусти у рад велики угоститељско-туристички комплекс „Словенска плажа“ и обнови Стари град.

Реална основа овогодишњих планских предвиђања произилазе из укупне понуде од 130.000 кревета од чега у хотелима око 21.000

чиме се већ премашује смјештај из 1978. године, богатије ванпационске понуде и других садржаја у којима се остварује нето девизни прилив; повећаних напора друштва и удруженог рада на пропаганди наше понуде на иностраном тржишту и побољшаних услова у свим видовима саобраћаја. Задржан је и попуст од 10% при продаји бензина страним туристима, као и керозина за превоз иностраних туриста авионом. Утврђен је и јединствен попуст од 10% при наплати услуга страним туристима на динарске чекове Народне банке Југославије, а предузимају се и мјере за боље организовање рада органа на граничним прелазима, царинских служби, мјењачница, као и за обезбјеђење довољних количина дефицитарних артикала и бензина. Међутим, ове и друге мјере неће саме по себи обезбједити остваривање планираних резултата у туристичкој привреди. Њих је могуће постићи само ако су припреме сезоне солидно извршене и ако се све субјективне снаге буду укључиле у њено одвијање.

ИНТЕНЗИВИРАТИ РАД НА ОБНОВИ СТАРИХ ГРАДОВА

Мора се имати у виду да за успјешно привређивање од туризма нису довољни само природни ресурси — као што су наш плави Јадран и његове сунчане и пјешчане плаже, уз то је потребан човјек, његов рад и дјело, његова креативна акција и привлачан људски однос. У том циљу треба интензивирати и рад на обнови старих градова и на извршавању осталих задатака обнове. Поред тога, ту-

ризам је објективно усвојен развојем других привредних и друштвених дјелатности којима се, поред осталог, остварају услови за развој, културно-забавни живот и садржајнији боравак у цјелини. Због тога је неопходно максимално ангажовање сваког човјека у туристичким подручјима, не само оног који ради у туристичкој привреди, већ и оних у саобраћају, трговини, комуналним службама, здравству, на мјењачници, у туристичким друштвеним организацијама и другдје.

Средства уложена у туристичке објекте и која ће друштво и удружени рад, без обзира на сложене економске услове, и даље улагати обавезују све радне људе у туристичкој привреди и све организоване друштва не снаге да управљају тим средствима са пажњом доброг привредника и да се у њиховом коришћењу односе крајње одговорно. Треба се енергично супротставити сва кој узурпацији друштвене имовине, атаковању на друштвене интересе и подривању основа нашег социјалистичког самоуправног система. Као туристичко подручје морамо имати у виду да су безбједност лица и имовине битне претпоставке да се туристи код нас удобно осјећају и радо нам поново долазе. Због тога, цјелокупни систем друштвене самозаштите и сваки чинилац у њему морају беспрекорно функционисати на сваком мјесту, сваком објекту и у свакој средини. Само на тај начин обезбједићемо да наша земља сигурно корача путем изградње социјалистичког друштва и ужива велики међународни углед.

Са свечаности приликом пуштања у рад хотелског комплекса „Могрен — Авала“

Снимци: Никола Шуљак

Затим је наставио:
У оквиру укупних наших напора на плану економске стабилизације остваривања планираног извоза и девизног прилива као битних предуслова за превазилажење садашње сложене економске ситуације представља приоритетан задатак сваког привредног субјекта. У томе туристичка привреда има посебно мјесто и улогу.

ЗНАЧАЈНИ ТУРИСТИЧКИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

У нашој Републици створени су значајни туристички потенцијали. У 1978. години туристичка привреда Црне Горе располагала је са

ствари 80 милиона долара девизног прилива, односно 7,6% укупног прилива у туризму Југославије. Те године ова област остварила је 10% дохотка у привреди Републике, 35% укупног девизног прилива и ангажовала је 11% укупно запослених радника у привреди Црне Горе.

То су били изванредни резултати у развоју туристичке привреде чији је континуитет прекинуо катастрофални земљотрес 1979. године. Поред људских жртава, нанијете су нам и огромне материјалне штете, у првом реду на хотелским и другим објектима у приморском дијелу Републике. Рушилачка стихија уништила је и тешко оштетила око

Рецепција хотела „Авала“

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакцијски колегијум, Главни и одговорни уредник: Владимир Станишић, Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41346 — Број жиро-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штамп: Издавачко-штампарска радна организација „Обод“ — Цетиње — Претплата: годишња 100 дин.; за иностранство 280 дин. — Рукописи се не враћају

Плод напора наших трудбеника и братске солидарности свих наших народа и народности

Пошто је поздравио предсједника Скупштине СР Црне Горе Милутина Тањевића и представнике политичког, привредног и културног живота наше општине и републике, Буро Радановић, директор ООУР „Авала“ је, отварајући свечаност, између осталог, рекао:

„У изградњу „Авале“ и „Могрена“, којима је више-струко обогаћена наша туристичка понуда, уложени су огромни напори нашег радног колектива и друштва-

тске солидарности и одрицања свих грађана наше заједнице израсту објекти од капиталног значаја, који се од данас укључују у битку за оживљавање привредних токова и валоризацију природних љепота, какве је тешко наћи не само на Јадра-ну, него и на свим морима свијета.“

Радановић је затим упознао присутне са „личном картом“ ових објеката чија је изградња трајала пуних 25 мјесеци. Пројектну документацију — наставио је он — урадила је организација „Амбијент“ из Љубљане на бази на југословенском конурсу одабраног урбанистичко-техничког рјешења, чији је аутор наш суграђанин архитекта Владо Пламенац. Уз стручни надзор инжењера и техничара „Енергопројекта“, радове су изводили „Комгран“ и његови кооперанти: „Метал“, „Хидротехника“, „Изотехна“, „Енергопројект“, „Давид Пајић“, „Зеленило“, „Расадици“, „Макиш“ и „Јавор“ — сви из Београда, „Монтер“ и „Јадранкамен“ из Сплита, „Космај“ из Младеновца, „Асфалт“ из Требиња, „Керамос“ из Осјека, „Стаклорад“ из Брчког, „Црна Гора пут“ из Титовграда, „Адријапромет“ из Шанца. У опремању овог хотелског комплекса учествовао је „Шипад“ из Сарајева са 42 суизвођача из наше земље...

УТРОШЕНО ЈЕ 129 МИЛИЈАРДИ ДИНАРА

У току радова — поменимо само неколико бројки — ископано је и превезено преко 90.000 кубика земље, уграђено 22.000 кубних метара бетона, преко 2.330.000 килограма бетонског гвожђа разних профила; постављено је 20.000 квадратних метара керамике и 15.000 м² мермерних плоча. Утоварене

„Авала“ са шеталиштем

у теретне вагоне ове количине чиниле би композицију дугу близу 150 километара — с краја на крај наше републике.

Да би се радови одвијали према предвиђеној динамици требало је обезбијелити огромна финансијска средства — стотину милијарди старих динара за „Авалу“, двадесет три за „Могрен“ и шест милијарди за трг, односно по 198 милиона динара по једном хотелском кревету. Гоо тих средстава — 50,43% обезбијеђено је од Републичког фонда за обнову и изградњу. У укупној конструкцији удружена средства учествовала су са 19,38%, тј. са двадесет пет милијарди, а обезбијеђена су на бази удруживања рада и средстава с једном организацијом „Аеро“ из Цеља. Извођачи су кредитирали радове са

21,88% укупног износа, домаће банке са 7,75%, а инокредити чине 0,50% укупног износа.

Упоредо са реализацијом хотелског комплекса са „Шипадом“ из Сарајева, завршена је адаптација вила „Авала“ са 236 кревета, чиме је овај простор заокружен у јединствену економско-технолошку целину која даје нов квалитет туристичкој понуди Будве.

ХОТЕЛСКИ КОМПЛЕКС КРЕВЕТА И 5000 СТОКРЕВЕТА И 5000 СТОЛИЦА

Након изградње хотелског комплекса „Авала-Могрен“ наша основна организација располаже са 439 соба и 12 апартмана — укупно 882 кревета „А“ и „Б“ категорије и преко 5.000 столица у свим угоститељским објектима. „Могрен“ располаже са 106 кревета, ресторанским просторијама, доручкованом, кафаном, грил рестораном, аперитив баром и терасама са укупно 1200 сједишта, а нова „Авала“ са 540 кревета и 1900 сједишта, таверном, доручкованом, кафе-баром, два снек-бара, три аперитив бара, двораном за банкете, кафаном, ресторанским простором, затвореним и отвореним базеном, гаражним простором капацитета 60 кола. До краја ове године треба да буду завршени радови на Старој „Авали“, која ће располагати кафаном, аперитив баром, ноћним баром, поливалентном двораном с 300 мјеста и баштом са око 750 сједишта.

Поменимо и то да је упоредо са изградњом хотелског комплекса обогаћена културна баштина Будве са преко 2.200 експоната, који сјједоче о прошлости овог града.

Радановић се затим захвалио у име ООУР „Авала“ свим организацијама и појединцима, који су својим радом, залагањем и динамом издвајањем за обнову пострадалог подручја, допри-

нијели да Будва добије два лијепа здања, па је обавијестио присутне о одлуци Радничког савјета да се подијеле захвалнице Републичком фонду за обнову и изградњу подручја пострадалог од катастрофалног земљотреса, Заводу за заштиту споменика културе, радним организацијама: „Комгран“, „Монтер“, „Енергопројект“, „Давид Пајић“, „Шипад“, „Аеро“, Електродистрибуцији „Будва“, Будванској основној банци, Скупштини општине Будва, Мјесној заједници Будва I, „Југобаци“ Титовград и појединцима: Миодрагу Мировићу, Симу Куљачи, Милинку Шљиванчанину, Радосаву Поповићу, Владимиру Пламенцу, Бранки Белади, Властимиру Иванковићу, Бранку Стојановићу, Милу Ковачевићу, Слободану Вучковићу, Займу Пентићу, Душку Рацкову, Милу Скерлићу и Урошу Бирси.

ПРВИ ГОСТИ У ХОТЕЛУ „ПАРК“

Хотел „Парк“, који припада Самоуправној интересној заједници за одмор радника Србије, отворио је своје капије уочи првомајских празника. У њему бораве први овогodiшњи гости, а како смо обавијестили цијене пансиона су веома приступачне. У пресезони пансион у двокреветној соби стаје 450, а у главној туристичкој сезони 580 динара. Хотел је отвореног типа, мада првенство код сјештаја имају чланови Заједнице.

Директор ООУР „Авала“ је затим замолио Милутина Тањевића, предсједника Скупштине СР ЦГ да узме ријеч и пресијецањем врпце отвори овај нови хотелски комплекс.

ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА „АВАЛУ“

Интересовање за новоизграђени хотелски комплекс „Авала“ веома је добро. Веће групе иностраних гостију стигле су након првомајских празника посредством агенција ТУИ и „Југотурс“.

„Могрен“ ће у другој половини маја бити пун, а „Авала“ ће крајем мјесеца већ дијелом попуњити капацитете. Интересовање странаца је веома добро. Поред група стижу и индивидуалци. Такође и наши гости у прилично броју долазе, нарочито у „Могрен“, рекао нам је директор ООУР „Авала“ Буро Радановић.

Пансион у „Авали“ у пресезони стаје 750 динара, у „Могрену“ 650, док ће у главној туристичкој сезони гост у „Авали“ плаћати дневни пансион 1300, у „Могрену“ 1100, а у Вилама „Авале“ 900 динара.

Г.

но-политичке заједнице Будва. Они су и плод несебичне и братске помоћи свих наших народа и народности, плод наших заједничких жеља стремљења и надања, непроставаних ноћи и снова на јави да из жуљева руку наших трудбеника, из бра-

Хотел „Могрен“

Поглед на „Авалу“ са бедема

Базен у хотелу „Авала“

Сала за ручавање у „Авали“

Петровац — поглед са магистрале

Отворен хотел „Палас“

У присуству већег броја грађана и гостију учи промајских празника на пригодној свечаности Звоне Драган, потпредседник Савезног извршног вијећа, отворио је нови хотел „Палас“ у Петровцу.

Говорећи о напорима ове радне организације, директор ООУР „Палас“ Војо Грегорић је, између осталог, истакао да је нови хотел подигнут на рушевинама старог који је страдао у земљотресу. Његовом изградњом Петровац мијења тужну априлску слику од прије четири године. Пуштањем у експлоатацију овог изванредног објекта (према пројекту архитекте Влада Пламенца изградио га је „Пионир“ из Новог Места) и са „Асом“ ООУР „Палас“ је удвостручио капацитете у односу на 1979. годину. Он сада располаже са 1500 кревета у хотелима и 4270 сједишта у ресторанима, кафанама и на терасама.

„Палас“ има 360 кревета и његова изградња је стајала 686 милиона динара. Изграђен је средствима Фонда за обнову и развој (38%), кроз удруживање 14 организација удруженог рада са подручја СР Словеније (53%) и путем робног кредита за опрему узетог од „Словенијалеса“ (9%).

Звоне Драган је истакао да је ово један од првих објеката који је изграђен на бази удруживања рада и средстава црногорских и

словеначких организација удруженог рада и један је од конкретних облика остваривања програма економске стабилизације и изласка из тешкоћа зашта је основно рјешење управо у удруживању и самоуправном повезивању, подјели рада и специјализацији, односно удруживању на доходовним принципима на територији цијеле Југославије.

— Стога — нагласио је он — реализација овог заједничког посла нема само економски већ и политички и шири друштвени значај. Овај хотел се отвара пред сам почетак туристичке сезоне што се, такође, може оцијенити као један од успјеха свих учесника у пројектовању и његовој изградњи.

Говорећи о овогодишњој туристичкој сезони, Звоне Драган је истакао да ове године очекујемо девизни прилив од туризма у износу од милијарду и 150 милиона долара. Предуслови за реализацију овог важног задатка су повећање иностраног туристичког промета путем побољшавања пријема и сервиса и нарочито обогаћивање и унапређење квалитета туристичке понуде, као и усмјеравање стране валуте у друштвене токове.

С. Г.

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

ЛИКОВИ ПАЛИХ БОРАЦА

СТАЛНА АКЦИОНА КОНФЕРЕНЦИЈА

Примјеном статутарних одредби о облицима идејно-политичког и акционог повезивања и организовања, у Петровцу је 18. априла конституисана стална акциона конференција Савеза комуниста, засади први облик сталног акционог повезивања основних организација у СК Будве. Конференција броји 27 делегата из девет основних организација.

На конституитивној сједници усвојен је Пословник о раду, изабран секретар и секретаријат и утврђени наредни задаци.

За секретара конференције с двогодишњим мандатом изабран је **Новица Војнић**, члан Општинског комитета СК из Петровца.

Основна организација СК „Јадран-трговина“ се, последице дуге паузе, окренула животним проблемима у ООУР-у. На последњем састанку усвојен је низ значајних закључака. Тако је председник Збора радника задужен да сазове Збор и да раднике упозна с анализом пословања по завршном рачуну за 1982. годину, док је од Комисије за стамбена питања затражено да за наредни састанак припреми извјештај о раду.

Након шире дискусије о питању топлог оброка и конституације да је ООУР „Јадран-трговина“ једна од ретких организација у којој радници не остварују право на топли оброк, партијска организација је затражила од Радничког савјета да се радницима одобри коришћење топлог оброка.

Видјевши да се не остављају задаци и не поштују предвиђени рокови, из плана рада основне организације СК, Секретаријат ОО СК Електродистрибуције је ријешен да се од реализације плана не одустане, закасао састанак партијске организације.

У оквиру расправе о предузетим активностима на реализацији плана констатовано је да ће се након отварања хотелског комплекса „Авала-Могрен“, а потом и „Словенске плаже“, јавити проблеми у снабдијевању електричном енергијом. Проблем ће бити посебно заоштравен ако трансформатор у Мажићима не почне да ради ове сезоне. На састанку се чуло да је вођена погрешна политика изградње трансформатора. Умјесто да се је градило мање објекта веће снаге, грађено их је више мање снаге.

Састанак је завршен са задужењем пословодног органа и шефова сектора да предузму све мјере за отклањање слабости и да извјештај доставе организацији до почетка маја.

У ООСК РЗС „Монтенегротурист“ је, након више расправа, дискусија, па, у појединим случајевима, и оспоравања, једногласно примљено у Савез комуниста пет кандидата: **Љубица Јовичић**, **Милијана Грегорић**, **Соња Димић**, **Чедомир Шпадијер** и **Велика Радоман**.

И основна организација СК „Побори—Лапчићи“ обновила је своје редове. Примљени су у СК **Ђоко Зећ** и **Драгица Т. Зећ**.

Филип Ђуров Станишић

РОЂЕН ЈЕ 1904 ГОДИНЕ у Станишићима. Завршио је основну школу. Земљорадник и радник — зидар. Потиче из сиромашне сељачко-радничке породице с доста дјеце. Од најмлађих дана живот му није био лак. Послије завршене основне школе помаже у раду на имању. Старији брат и он научили су од оца и зидарски занат и њиме се успјешно бавили све до другог свјетског рата, како би, уз обраду невеликог имања, успјели да прехране заједничку, до рата већ 14. члану породицу, махом неспособну за рад. Филип је спознао и дубоко осјетио све тегобе и неправде живота у бившој ненамјеној Југославији. Прије рата је на изборима гласао за опозицију. Одслужио је кадровски рок у бившој југословенској војсци.

По многим његовим особинама, укупном понашању и раду, Филип је био запажен и поштован у средини у којој је живио и радио. Постојана карактера озбиљан и одмјерен, био је човек од ријечи, коме се могло вјеровати, и одбојан на подвалу и увјеру. Карактерисала га је одлучност и лична храброст од младих дана. Имао је доста пријатеља и био човек од утицаја.

Послије капитулације Краљевине Југославије враћа се из бивше војске са оружјем и другом војном опремом. Као патриота, а затим и симпатизер КПЈ, Филип прихвата и извршава задатке у оквиру припрема за устанак. Чврсто и без колебања одређен је за бо-

рбу против окупатора. Од 13. јула 1941. године у редовима је устаника и учествује у првим акцијама против Италијана, а 18. јула и у познатој борби на Брајићима. У овим биткама, као и касније све до јуначке смрти, Филип показује нарочиту храброст, пожртвовање и непоколебљиву спремност да бори за програме и циљеви Партије, иако није био њен члан. За вријеме осјеке оружаног устанка и касније продужава да организовано и одговорно извршава све задатке које му постављају комунисти. Крајем јануара 1942. ступа у Будванску, а мало касније у Маинску чету Приморског батаљона „Стеван Шилиновић“. Погибија брата Илије, такође борца Маинске чете, оца петоро дјеце, 1. марта приликом напада Италијана на Станишиће, тешко је погодила Филипа и до краја отежала његов положај и обавезе као домаћина породице. Колико је пута Филип те прве трећине 1942. године, из ноћи у ноћ, тамо и натраг, прелазио ону стазу Зечево село — Обала Станишића, да види и помогне породицу, излажући се редовно, нарочито на цести Будва — Брајићи, опасности од честих италијанских патрола и колона ка Цетињу или због освјетљавања терена рефлекторима.

Послије расформирања чете, априла 1942, Филип досљедно ради на задацима НОР-а без обзира на најтежкву повољну ситуацију, којој није било равне у нашем крају. Убрзо је услиједио и страшан лични ударац и несрећа — једновре-

Филип Ђ. Станишић

мено умиру му жена и најмлађи двогодишњи син. Заједно су и сахрањени — у једном гробу. Све га то, међутим, није поколебало ни убило његову чврсту вјеру у нашу коначну побједу.

Почетком 1943. године Филип је ухапшен и од тада је у логорима у Будви и Бару. У барском концентрационом логору, окруженом густо испреплетаном жицом и стражарским кулама, Филип је дубоко замишљен и забринут, погледа упереног ка Будви, ка седморо његове и братовљеве дјеце, која без њега тешко могу да опстану, а он им не може помоћи. И поред свега, он овдје и у Италији (Бари), гдје је интерниран у августу 1943, остаје стално повезан с комунистима и извршава задатке које му постављају.

Послије капитулације Италије, септембра 1943, бјежи из логора и ступа у јединице НОВ у Италији. Новембра 1943, у саставу Прве прекоморске бригаде, долази на Корчулу и учествује у борбама за одбрану даламатинских острва. Од почетка јануара 1944. овај храбри и постојани борац је у саставу 2. чете 1. батаљона Прве пролетерске бригаде. У свим борбама и тешким маршевима у Босни, Санлику, западној Србији, Београду и Срему — као борац и старијешина — одлучно, храбро, пожртвовано и успјешно извршава све постављене задатке и увијек служи за примјер. Као командир и по годинама најстарији у јединици, брине, старијешински и очински, о сваком борцу. Зато га сви воле и поштују.

У редовима легендарне бригаде, у којој је постао и члан КПЈ, Филип је један од запажено храбрих пролетера и успјешних старијешина и као таквом су му одата признања — похвале од штабова бригаде, дивизије и корпуса. Међу првима је и одликован Орденом за храброст.

Омиљени и храбри старијешина, поручник Филип Ђуров Станишић јуначки је погинуо као командир чете 5. батаљона Прве пролетерске бригаде на Сремском фронту — код села Његославци, 15. децембра 1944. године.

Пеко Лијешевећ

НАШЕ НАРАВИ

Једни чисте-други загађују

У последње вријеме улажу се велики напори на уређењу наших мјеста и јавних површина. Заиста, чини се, ниједне године се чистоћи и општем изгледу наше ривијере није поклањала толика пажња као сада. Свако се може увјерити да је све у знаку како да се што спремније дочека главна туристичка сезона.

Међутим, има нешто што смета овим напорима да се побољша хигијена наших мјеста. Ријеч је, наиме о смећу. Познато је да га комуналци свакодневно одвозе. То је велика ствар још кад се зна колико скупо то стаје. Али, што то вриједи кад се, нарочито у стамбеним зградама, поједина домаћинства не придржавају препорука о времену кад се смеће може износити. Иако је свако домаћинство упознато с том препоруком, поједина се не придржавају тог времена, већ смеће износе онда кад њима највише одговара! Зато се дешава да комуналци ујутру покупе смеће испред стамбених зграда, а сат-два касније поново се изнесе на десетине врећа. Тако имамо помало глупу ситуацију: док једни чисте, други загађују. И, наравно, онај који не зна прави разлог за то, а то је примитивизам и нехат појединаца, одмах ће да за то оптужи комуналце и Скупштину општине како се, ето, по цио дан, усред града, „сунча“ смеће, а они ништа не предузимају.

Да се упитамо: смијемо ли се и даље заваравати, па вјеровати да ће се ти појединци најзад уразумити, односно увидјети да то што чине није у реду и да такав однос наноси штету читавој друштвено-политичкој заједници, па престати да се тако понашају? Мислимо да не треба, јер, кажимо отворено, много времена ће протећи док такви схвате да живе у граду уз то туристичком мјесту, те да им није дозвољено да чине оно што одговара само њиховим навикама, можда стеченим на селу или у некој другој неградској средини. Напротив, сматрамо да би у одлуци о јавном реду и миру грађана или, пак, у некој другој сличној, требало предвидјети новчани износ казне за све оне који се не придржавају времена предвиђеног за изношење смећа. Ако се тако нешто не уради, увијек ће код нас бити „присутан проблем смећа“ и увијек ће Будва „висити“ на страницама многих листова, као град у коме се о хигијени не води довољно рачуна. Наравно, такви појединци би морали да се помену и у информацијама Туристичког савеза општине, кад год се расправља о сезони, на сједницама Социјалистичког савеза и других друштвено-политичких организација. А и кућни савјети, да су у својој функцији, имали би што да раде.

М. П.

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ

Бошко Богетић

ЗАВИЧАЈ

Завичају, већ сам твој споменик.
Растеш усред лета као руже,
Миришљав и црвен, свеж испод
брегова.
Растеш између међа и црних руку
дедова
Наслаганих око убоге сиромаштине и
јаловине
По којој пасу тела,
Над којом гачу вране.

Завичају, већ сам твој споменик.
И ти си се донекле променио,
Обукао у нову шуму из које више не
лају секуре
И не завијају шакали пред ноћ
Када и у оскоруши трне сунце,
А моји сељаци остављају дрвена рала
Исплажених раоника у травнатој
обрви,
Сочној од влаге и лета,
Избушеној свицима.

Завичају, већ сам твој споменик.
Простиреш кошуљу пуну свитања
Преко отанчалих вирова и утихлих
брегова
Где госпа магиња тресе црвеним
мињбушама,
А златна невеста жуква
Примиче лету лепоту својих скутова,
Силазећи низ стрме висове до на сам
праг мору,
Уз бок самим галијама.

Завичају, већ сам твој споменик.
Где ми си сакрио моје детињство,
Између којих развалина и коноба,
Између којих обора и појата,
Пуно трнових убода и драча у петама,
Испод које олистале смокве, куведале,
Препуне медног сока над уснама

Завичају, већ сам твој споменик.
Увек ти се враћам изјутра,
Подно зелених ракета,
И слушах како се веселе огњишта.
Срп нешто љубавно збори женама,
Вериге се успињу у небо
И за њима машу деца
Мислећи да су видели змајеве
Пропуштене кроз уске лакомнице
зараслих млиништа.

СУВОМЕЋЕ

Прошлост деле од мене.
Земљу од неба.
Јабуку од плаветнила.

Из њих давни предак
Кошчату пружа руку
Из које испадају мрве сунца
И мрве хлеба.

Ломећи сунчану погачу
С њим се рукујем
Преко трпезе
Као преко брда.

Сувомеће опасују и мој живот
Јер увек на њих мислим,
И данас и сутра,
Увек док ходам тротоаром,
Увек док читам књиге.

Свеједно силазим низ стрме стазе.
Оне се као змије
Увлаче у њихове црне рупе
Из којих трепери моје срце
И цвета црна купина.

„Синови се жене на гумну“

У НАЈНОВИЈЕМ ЦИКЛУСУ ПЈЕСАМА „СИНОВИ СЕ ЖЕНЕ НА ГУМНУ“ НАШ ПОЗНАТИ КЊИЖЕВНИК БОШКО БОГЕТИЋ ЈЕ, КАО И ДО САДА, У СВОМ ЗАВИЧАЈУ, „ГДЕ ГОСПА МАГИЊА ТРЕСЕ ЦРВЕНИМ МИЊБУШАМА, А ЗЛАТНА НЕВЕСТА ЖУКВА ПРИМИЧЕ ЛЕТУ ЛЕПОТУ СВОЈИХ СКУТОВА“.

У ЊЕГОВИМ ПЈЕСМАМА, КАКО ИСТИЧЕ У ПРОПРАТНОМ ПИСМУ, „РАЗЛИСТАЛЕ СУ СЕ МЕДИТЕРАНСКЕ БОЈЕ И МИРИСИ“. ЈЕДНОСТАВНО РЕЧЕНО, И ОВЕ БОГЕТИЋЕВЕ НОВЕ ПЈЕСМЕ „ИЗРАСЛЕ СУ ИЗ НАШИХ МЕЂА“, ИЗ ОВОГ ПОДНЕБЉА.

Бошко Богетић

Пуна дивљег млека
У које се претворило млеко нечије
мајке

Која прокле своје млеко
И одојчад коју је њиме задојила.

Она је невеста коју доводе сватови
У празну, а не у пуну кућу
Она расте из душе последњег који је
Кад човек умре, а не када се жени.
отишао
Преко прага, диваљ, без семена и
порода
Који би му дом сачувао од сенки.

Опире се ножи и прстима
И не да дивљи род да јој се
оплемени.

Једног пролећа ће ипак да стави
Сунчани прстен на своје гране
И ново окце прими од питоме сестре
Под своју црну кору и људску кожу
Да јој с плодова прокапље
Слатка девојачка питомина.

Нека тада зеленом ватром запали
огњиште
Над којим уместо верига висе облаци
И бриљан се плете око пустог камена
Уместо венца око главе невеста,
Уместо деце око родитељских колена.

ГУМНО

Вршимо жито, пуца камен
Сазрео за свадбене јастуке.
Удају се, пресушују извори
Јер кћери одлазе из завичаја.
Синови се жене на гумну,
А мајке плачу од радости,
Заједно са трешњама.

Гумно се завртело у камено коло.
Из наших опанака испада плева.
Зрна одлећу далеко у хоризонт
И тамо клијају за туђа уста.
У градовима зри наши подмладак,
А са голим брдима и висинама
У самоћи тешко је старити.

Гумно је са нама најзад пало
Ишибано голим шибацима.
Попустиле су руке,
Просуле се међе
Које су га одувек опасивале,
Које нема ко да покупи
И скрпи у какве такве међурине.

Да остану успомене на нашу младост
Низ коју се вечито цедила со,
А сунце до лудила горело
На избледелом темену
Испод узвитланих шибака,
Да остану успомене на наше песме
Кад процвета јасен код гумна,
А не кад процвета
Кокош у граду.

Чекам да ми пролећње птице
Јаве над градом
Да је дошло време да одмотам
Кљупко сувомеђа из себе
И бацим га у дубоко море.

ГОРОВИЋИ

Севало је у мојим гранама.
Тог истог дана
Ја сам о томе написао песму.
Мада нисам био тамо,
Мада сам седео далеко.
После олује, у летњој ноћи,
Анђели испод маслина
Развезују моје корење
Од љубави мора.

Сви су моји чворови
У тим столетњим стаблима
Којим господари ветар
Када се сурва с неба.

Тамо моје речи падају с кишом
И плоде хартију као земљу,
Расту с дрвећем
Што мудрошћу зелени.

У Горовићима је свако стабло
Са мојим срцем,
Киша је будући мирис цвећа
И све су истине мога живота
Семе у киши.

Ископавам из сувомеђа
Костуре речи
Мојих предака
И сваког сам дана
За једну песму већи.

Има ли негде пута
Где нису газиле
Стопе моје мајке?
Има ли негде цвета
Где није име моје мајке?

Завичај је моје лице под небом.
Завичај је језик
Птице у даљини.

ДИВЉА СМОКВА

Заметнула је клицу из развалине
У којој се људи грејаху давно
И винола сочне младице из огњишта.
Ватра више не пламса већ тече
Њено дивље млеко кроз зидове.

Дошла је однекуд у кућу
С венчаним прстеном тишине око
стабла

Када су сви заувек отишли преко
прага.

Венчала се и њиховим домом.
Сада у углу где је био кревет
Распусна грана игра љубавну игру с
ветром

Повијајући се као млада жена
Када јој муж узима девичанство.

Уместо деце која су около скакутала
Младице ничу из сасвим другог
корена,
Зарастају трошне људске дланове
Чије су пукотине и бразде остале на
зидовима
И једе пустош све што је некада био
живот.

Давни свет искрне само као варка
У лакој покрету листа ил' у цвркнуту
Птице која долети у бивше човеково
гнездо
Остало тек за њену немирну сенку,
За спокојну и кратку њену јутарњу
песму.

Тек зеленкаст гуштер склизне
Мален и здепаст, кратког и немирног
дата,

У топлину своје рупе,
У напрелину зида
Са кога сат је свима откуцавао време.

Дивља смоква и ноћу расте,
Па се њене гране чине као руке
Умрлих дедова који су живели
На месту њеног будућег корена.
Увече су

Широки тамни листови
Њихове шаке раширених прстију
Посегле за нечим што им је давно
већ измакло,

А хтели би да га дотакну
Из мрака, из темеља, из зидова.

Нероткиња смоква, неударна и снажна,
Намотава дим с огњишта на трулу
преслицу,
Једе зидове и њихов камен јој је
храна.

Она прелази преко прага
Када се заувек затворе кућна врата,
Она остаје вечита жена с крошњом
Тамо где је некад било огледало.

Дивља смоква је дивља домаћица
Дивљег порода сред подивљалог
кућишта

ЈАРА РИБНИКАР О СВОМ ДЈЕТИЊСТВУ

ГДЈЕ СУ ТЕ МОЈЕ ТАЈНЕ?

НАША ПОЗНАТА КЊИЖЕВНИЦА Јара Рибникар, рођена 1912. године, јавила се као писац тек после ослобођења. Најважнија дјела су јој збирка новела „Међу нама“, романи „Бакариша“, „Ја, ти, ми“, „Јан Непомурци“ и мемоарска проза „Живот и прича“.

Сјећајући се дјетињства у Чешкој, и затим дјевојач-

понашали према нама с поштовањем. Неки су нам се обраћали са „ви“. Нико нам није давао слабије оцјене него што смо мислили да заслужујемо.

Неке професоре је толико уважавала да је устајала прије пет часова да би што боље научила лекцију. Одлазила је поподне с другарицама њиховим кућама, упозна-

Јара Рибникар

Историјски састанак

(Одломак)

ВЛАДА И ЈА УСКОРО СМО боље упознали другара Тита јер је чешће долазио, а једно вријеме и становао код нас... Спавао је у соби нашег најмлађег сина. Соба је била једноставна, скромна, али је гледала на башту и преко ње на Београд, а то се другу Титу свиђало.

Тада сам, у тим тешким данима доживјела једно ново искуство: како се снага преноси из човјека у човјека. Јер, крај Тита смо и ми били јаки, а после његовог одласка у нама су остали неизбрисиви трагови његове личности. Он нам је, и не знајући помогао да живимо...

...Четвртог јула одржан је у нашој кући историјски састанак Политбироа ЦК КПЈ. Другови су долазили појединачно око 11 сати прије подне. Излазила сам да их дочекам на Дедињском булевару или код мале цркве испод парка. Мијењала сам хаљине да ме агенти не би запазили. Друга Тита је до Булевара довела једна другарица. Видјела сам кад се од ње одвојено, пошао према Ботићевој улици, гдје се налазила наша кућа, и срећно стигао на мјесто састанка.

Када су сви стигли, подијелили су се у групе, послиједили на трви и разговарали. Дан је био лијепо и сунчан, а башта тога дана празна, јер смо дјецу послали код родитеља на ручак. Прошетали смо баштом и објаснили положај куће оним друговима који је нису познавали. Било је договорено да се у случају опасности пребаци преко сусједног дворишта на Дедињски булевар и тако покушају побјећи. За сваки случај, чували смо стражу. Међутим, све је било мирно. Чак никакав непредвиђен гост или сусјед није навратио тога дана. Кроз прозор трпезарије, гдје су се повукли из врта и радили, излазило је само дим од цигарета. Ручали су суху храну и попили доста црне кафе. Тек око шест сати увече, радећи без паузе, почели су један за другим излазити из куће у башту.

...Сјећам се, први је отишао друг Тито, док су остали још шетали по башти, шалили се и уопште понашали се као да у на неком излету. Нису се журмили да оду, као да свима њима полиција није за петама. Знали су да оно што раде нико не може спријечити, знали су да су јачи и од највеће војне силе, јер је народ уз њих.

Лола Рибар, који је био најкомуникативнији међу њима, рекао нам је да су завршили крупан посао: „За овај дан знаће ускоро цијела Југославија!“

Јара РИБНИКАР

ких година у Београду, она је рекла како у почетку школа није била „њена кућа“. Таква осјећања у њој је стварала њена мајка, која је, као и многе мајке, жарко жељела да јој кћерка буде најбоља. Писала је задатке које јој је задавала мајка, читала оно што јој је она одредила, учила пјесме напамет, вјежбала математику, цртала. Обожаваола је своју мајку и настојала да она буде с њом задовољна.

— У основној школи учи тељица ме, упркос мом великом труду да јој се допаднем, никад није завољела — имала је већ своје мишљење, чије је додате познавала, а које су јој сваког часа доносиле хортензије у саксијама и друге поклоне.

Имала је пуно добрих школских другарица које су се ујутру, кад би требало кренути у школу, скупљале пред њеном кућом.

— У гимназији се све промијенило. Професори су се

вала њихове родитеље, посјећивале су ритмичку гимнастику, вјежбале и играле уз музику.

— Професорка математике је овако говорила: „Пазите, дјецо, да ли тачно радим — више очију више виде“. То је било сасвим ново за мене. Професорка њемачког ме је похвалила: „Одлично. То је више него одлично!“ Идућег јутра бих опет устајала рано да научим још боље. Пријао ми је њен осмијех кад каже: „Више него одлично!“ Мајка је била задовољна после прве посјете школи. Видјела је да је све у најбољем реду, па је говорила да не устајем тако рано, али то ништа није помогло. Моје су амбиције расле из дана у дан... Било је пријатно и лијепо у гимназији. Професорку француског језика тако сам освојила да смо постале пријатељице. Долазила је код мене кући, ја сам одлазила к њој...

— ...Почела сам да у ыачком листу објављујем пјесме у прози. И клавир је у мом животу играо велику улогу, иако нисам никад научила да добро свирам. Занимала ме је литература, а једно вријеме сам се заносила — имала сам тада дванаест година — да ћу постати балерина. Пријатељи мојих родитеља објављивали су ми да могу тиме да се бавим поред неког другог посла. Али, ја никако нисам видјела пред собом тај посао којим је требало да се бавим. Пјесме које сам тада писала крила сам од родитеља.

— ...Код куће смо имали добру библиотеку и одувјек ми је била приступачна — мајка је тврдила да дјеца могу све да читају, јер нају у књизи оно што могу да схвате, а остало, што није за њих, дјеца, свеједно, не разумију. Често сам се сјећала тих ријечи своје мајке. Читала сам Анатола Франса, Достојевског, Стриндберга и Вајлда кад ми је било дванаест година. А кад сам те књиге касније поново читала, видјела сам да су то сасвим друге књиге! ... У школи сам писала најбоље слободне саставе. Из дана у дан водила сам дневник. Кад бих испунила једну свеску, спалила бих је и почела нову. Гдје су те моје дјетиње тајне? Шта је то куљало из мене кроз оловку у обичну, једину школску свеску?...

Укрштеница

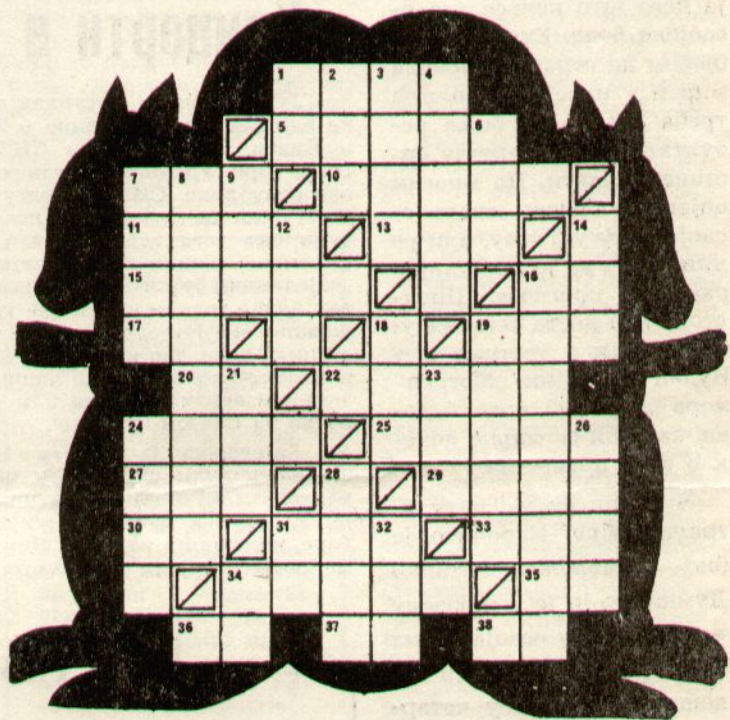
ВОДОРАВНО: 1. освит да на, 5. великих очију (ж. род), 7. обојица, 10. Попајева партерка, 11. птица селица, 13. лична замјеница, 15. прибор за рад (мн.), 16. узвик при смијању, 17. два самогласника, 19. свештено лице, 20. неопходан зачин, 22. један од књижевника Мекули, 24. фабрика сатова у Земуну, 25. бродови, бродовље (пјеснички), 27. преко (латински), 29. штап, батина, 30. першун, 31. мађарски шахиста, 33. штављена кожа, 34. тањир, 35. хемијска ознака алуминијума, 36. Љуба Тадић, 37. коњ, 38. шампион.

УСПРАВНО: 1. Сугласник и самогласник, 2. орган чула вида, 3. дио плуга, 4. главни град Грчке, 6. име глумице Гарднер, 7. птица грабљиви-

ца, 8. особа која болује, 9. рјечно острво, 12. отац (словеначки), 14. дио животињског тијела, 16. држава у Јужној Америци, 18. ријека на Косову, 19. сељаци (проф.), 21. осовина, 23. пољопривредна алатка, 24. име књижевника Горана Ковачића, 26. прастановник Италије, 28. флаша, 31. показна замјеница, 32. тринитрогулол (скр.) 34. два иста самогласника.

РЈЕШЕЊЕ

ВОДОРАВНО: 1. Зора, 5. оката, 7. оба, 10. Олива, 11. рода, 13. она, 15. алати, 16. хе 17. ое, 19. поп, 20. со, 22. Хасан, 24. Инса, 25. броди, 27. вид, 29. прут, 30. ак, 31. Тот, 33. ира, 34. тацна, 35. ал, 36. Љ. Т., 37. ат, 38. ас.

ГАЛЕБОВИ

Мој град, некадашње левоталиште Јадрана, у којој су од јутра до мрака улице врвјеле од људи, рањена и суморна, огледа се у мору. На каменом мору је пусто.

Један хир природе протјекао је људе у дубину Будванског поља, па су је, чак, и галебови напустили. Нашли су уточиште у школ-

ском дворишту, научили распоред часова и једва чекају велики одмор — да се нама подијеле доручак.

Ипак, када се жамор утиша и дјеца разиђу кућама, галебови се враћају својем царству: првом и правом дому. Достојанствено, у елегантном лету, стижу до мора.

Оно се пропиње и у тој несташној игри покушава да таласима зароби своје старе знајце. Вјешти летачи успјешно избјегавају њихов загрљај. Само понека кап засја као бисер на бијелом галебовом крилу.

Поподневну тишину повремено распара побједнички крик. То се једна од птица, давши својем тијелу облик и брзину муње, устремљена води и, ево, већ је узхватила свој плијен.

Небо облива руменило док златна сунчана лопта тоне све дубље и дубље.

Галебови лете последњи данашњи круг. Можда то поздрављају наш град, желећи му мирну и лаку ноћ, надајући се чуду — да ће га у зору угледати онако као што је некада било.

Ксенија МЕДИГОВИЋ

ИНТЕРЕСОВАЋЕ ВАС

Ледено доба — један минут

Ако претпоставимо да површину сунца прекрије лед дебљине 12 метара, „ледено доба“ било би кратког вијека — сав лед би се отопио за свега један минут.

ПОСТОЈАНОСТ АТМОСФЕРЕ

Да би неко тијело напустило Земљино гравитационо „подручје“, мора се кретати бар такозваном критичном брзином од 11,3 километра у секунди. Просјечне брзине молекула који граде атмосферу наше планете знатно су ниже. Међутим, уколико би температура на Земљи била 88 степени Целзијусових, водоник би, као најлакши, по-

степенно ишчезавао из ваздуха, одлазећи у међупланетарни простор.

„ФАБРИКА КИСЕОНИКА“

Од укупне Сунчеве енергије која обасја или загрије лише зелених биљака, за процес фотосинтезе — стварање сложених органских једињења — искористи се само један одсто. Ипак, зелене биљке наше планете свакодневно произведу око 400 милиона тона хране и ослободе при томе 430 милиона тона молекуларног кисеоника.

ПОБЈЕДА „МОГРЕНА“ У ТИВТУ

Послије неколико слабих партија и изгубљених бодова у гостима, али и на свом терену (из Будве је и „Титекс“ однио бод), све ситности у којој се налазе, Будвани су заиграли отворено и ангажовано у Тивту и резултат је дошао. Пobjеда над „Арсеналом“ је много значајнија него што износе два освојена бода. Екипа је побједом на страни сачувала мир и у наредним колима треба очекивати боље резултате који гарантују опстанак у лиги. По многим оцјенама бодови спаса освојени су у Тивту, али рекли бисмо да је још увијек рано за прогнозе. Предстоји још доста тешких утакмица и у гостима и у Будви из којих „Могрен“ мора „убрати“ нове бодове, како би се мирно дочекао крај првенства.

Будвани су у Тивту играли добро. Нарочито је био расположен Станко Думнић који је и најзаслужнији што су освојени значајни бодови. „Могрен“ је дошао у вођство у четвртој минути преко Думнића. Изједначио је Зечевић у 26 минути. Утакмица је одлучена тек у другом полувремену када је голови-ма Думнића у 64 и Лазовића у 88 минути осигура-на пobjеда.

Послије 19. кола „Могрен“ се налази на деветом мјесту са 18 освојених бодова и негативном гол-разликом 26:30. У опасној зони је више тимова, па предстоји грчевита борба за опстанак. Но, Будвани имају добре шансе, с обзиром да екипа „Бокеља“, „Морнара“, „Бокакомерца“ и „Арсенала“ знатно заостају. Али, пошто се још увијек не зна колико ће тимова напустити Другу савезну лигу (група исток) није познато ни колико ће тимова морати да напусти Црногорску лигу.

До краја још има доста игара и надамо се да ће подмлађени тим „Могрена“ на крају заузети мјесто у средини табеле за што постоје реални изгледи.

С. Г.

МЕЂУРЕПУБЛИЧКА КУЛТУРНО-ПРОСВЈЕТНА ЗАЈЕДНИЦА

ПОКЛОНИК БРАТСТВА И ЗАЈЕДНИШТВА

Међурепубличка културно-просвјетна заједница, која дјелује већ пуних осам година на тремећи братских република Црне Горе, Босне и Херцеговине и Хрватске, истински је поклоник братства и заједништва наших народа и народности на широким простору од Корчуле до Улциња, Никшића, Мостара и Невесиња. Захваљујући њеној активности, рађају се сваке године на хиљаде нових познанстава, дружења и

пријатељстава међу становницима ових крајева, почев од оних најмлађих из школских клупа, па до најстаријих, који су стојали раме уз раме у стројевима прослављених пролетерских бригада за вријеме народноослободилачке борбе и револуције. Управно, од ових задњих је и почело. Наиме, прије 11 година дошло је у Дубровнику до сусрета организација резервних војних старјешина општина Требиња, Херцег-

-Новог и Дубровника. Од тада се сарадња проширује и на остале друштвено-политичке, друштвене организације, друштва, удружења и школе, попримајући све масовније и садржајније облике на плану културно-просвјетног, културно забавног и спортског живота. У међувремену формирана је и Међурепубличка културно-просвјетна заједница а број општина се из године у годину повећавао, тако да смо већ

1982. године као чланице Заједнице имали општине Би-лећу, Дубровник, Гацко, Херцег-Нови, Корчулу, Котор, Будву, Тиват, Метковић, Неум, Никшић, Требиње и Цетиње. Идуће године очекује се да ће се Заједници придружити и општине Бар, Улцињ и Невесиње.

У једном новинском чланку немогуће је приказати све оне акције које Међурепубличка заједница иницира и покреће, почев од сусрета школске омладине, преко културних друштава, позоришта, ликовних стваралаца, књижевника, па до организација резервних војних старјешина, клубова ратних војних инвалида, пензионера, извиђача, и спортских друштава...

ДОГОВОР ОКО ФЕСТИВАЛА „ДАНИ МУЗИКЕ“

Концерти и у Будви и Светом Стефану

Југословенски фестивал озбиљне музике одржаће се ове године у Херцег-Новом и Будви. Представници СИЗ за културу Црне Горе, Удружења музичких умјетника ове републике, СИЗ за културу и науку и Културног центра Будве, послје неспоразума око тога гдје одржати овогодишњи фестивал, нашли су на састанку у Будви „заједнички језик“. С обзиром да ће Будва тек идуће године имати све услове за одржавање ове југословенске музичке манифестације, већи дио концерата ће се одржати у Херцег-Новом, али ће наши најбољи музички извођачи гостовати и у Будви; односно на Светом Стефану.

Договорено је да се у септембру одржи заједнички скуп представника Савеза удружења музичких умјетника Југославије, Удружења музичких умјетника Црне Горе, културних радника Црне Горе на коме ће бити ријечи о томе шта све треба да

учини Будва како би се на њеном подручју и даље одржавао овај фестивал који има итекавак значај за туризам на овом дијелу обале. Речено је да је до сада бригу о фестивалу водио само Културни центар, односно да је била изостала помоћ и брига друштвено-политичке заједнице Будве.

Како је речено, савезни селектор овогодишњег, дванаестог по реду фестивала, Киро Димитровски је обишао концертне просторе у Херцег-Новом. У Будви и на Светом Стефану ће бити одржана три концерта. Фестивал ће почети у Херцег-Новом 18. јуна, а завршни концерт ће бити одржан у Будви 26. јуна.

С. Г.

СУСРЕТ РЕЦИТАТОРА

У сали „Зета филма“, 8. маја 1983. године, одржан је шести по реду Општински сусрет рецитатора, на коме се будванској публици представило 17 учесника с подручја наше општине.

Жири у саставу Иваница Јалић (предсје-дник), Гојко Бурзано-вић и Данило Лаута-шевић прогласио је као најбољег рецитатора **Милицу Паповић** која ће нас представљати на Републичкој смотри у Пљевљима.

Д. К.

Кутак за разоноду

КАЗАЛИ СУ...

КО ЋЕ ЈЕ ПРЕПОЗНАТИ

ХЕМИНГВЕЈ: — Срећа је нешто што долази у разним облицима, али ко је тај који ће је препознати?

МОРАВИЈА: — Бела донна — на италијанском: мјера жена. На свим осталим језицима: отров.

ДЕНИ КЕЈ: — Скићница је човјек који би се звао туриста кад би имао пара.

КАРАЈАН: — Забрањени плод нећеш појести вјечачким зубима.

ОЛАФ ПАЛМЕ: — Како се све претвара у статистику и компјутере, неће бити чудо ако у будућности будемо имали муке да пронађемо човјека на одговорном положају у државној администрацији који зна да броји до двадесет.

КОНФУЧИЈЕ: — Лењост хода тако лагано да симболички није потребан никакав напор да је стигне.

ОРСОН ВЕЛС: — Живот је стална борба духа. И ја се често сажалим на оне многобројне јаднике који у борбу улазе ненаоружани.

СОМЕРСЕТ МОМ: — Пријатељство које је рођено из бизниса далеко је солидније него бизнис рођен из пријатељства.

КАД ЈЕ ЛОРД ЛИЈЕПО ВАСПИТАН

Вративши се једне вечери касније кући, неки лорд затече своју леђу у наручју њеног љубавника. Школован у Кембриџу и лијепо васпитан, он баци презрив поглед на невјерницу и прељубника, па онда изађе у предсобље. Тамо, на чивилуку, нађе љубавников кишобран и сломи га преко кољена.

— Надам се да ће ова

киша падати најмање још седам дана — прогунђа он осветољубиво.

ПРИЈАТЕЉ МУ МНОГО НЕДОСТАЈЕ

— Чуо сам да ти је жена побјегла са твојим најбољим пријатељем?

— Тачно, побјегли су. Већ двије недеље сам потпуно сам и, могу ти рећи, пријатељ ми много недостаје.

АНЕГДОТЕ

ТАНТЕ ЗА ТАНТЕ

Позвао један професор Стевана Сремца на ручак, али овај те заборавио и није дошао. Кад је сутрадан срико свог пријатеља на улици, књижевник се лупи по челу и рече:

— Извини, колега, што јуче нисам дошао на ручак. Сасвим сам заборавио да си ме позвао.

Сремчев пријатељ такође се лупи по челу и рече:

— Јест, јест, само извини и ти: ни ја нисам био код куће, јер сам потпуно заборавио да сам те позвао.

ВОЛТЕРОВ ОДГОВОР

Прије приказивања његове трагедије „Един“, Волтер је био затворен у Бастији. Пошто је регент био задовољан комадом, наредио је да младог писца пуште на слободу.

Волтер оде одмах да се захвали регенту, а овај му рече:

— Будите паметни и ја ћу се старати о вама.

— Веома сам вам захваљан — одговори Волтер — али преклињем вашу екселенцију да се убудуће не стара о мом стану.

Поменућемо само Зубачке убле, манифестацију која окупља сваке године на тремећи преко двадесет хиљада учесника.

Посебну пажњу заслужује његовање и одржавање сарадње с културним друштвима, клубовима и организацијама наших исељеника и њихових потомака који живе у разним крајевима свијета. Они, далеко од сунца стапбинског неба, настоје да његују обичаје свога завичаја и своје старе домовине и желе да стари крај кога увијек у срцу носе помоћу, у свакој прилици посјете и одржавају с њим тјесне везе. У овогодишњем програму Заједнице, који је усвојила новоизабрана Скупштина и њено Предсједништво, на изборној сједници одржаној крајем априла у Тивту, дато је значајно мјесто сарадњи с нашим исељеницима, па су у том циљу у Предсједништво делегирани и представници матица исељеника социјалистичких република Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе.

На крају да напоменемо да се готово читаву активност Заједнице одвија на аматерској и волонтерској основи уз незнатне финансијске издатке, а већину послова носе на својим леђима њени утемељивачи и ентузијасте од којих ћемо поменути Мата Мојана из Дубровника, Љуба Рудана из Требиња и Светозара Радуловића из Будве.

Златимир СТАНИШИЋ